

Poročilo Pileckega

Petra Janša

Film prikazuje neverjeten in junaški boj Poljaka Witolda Pileckega (13. 5. 1901) proti dvema neusmiljenima totalitarizmoma, in sicer v času tik pred drugo svetovno vojno, med njo in po njenem koncu.

Pripadniki varšavskega odporniškega gibanja so leta 1940 odkrili, da so nacisti odprli taborišče Auschwitz, iz katerega (skoraj) ni bilo rešitve. Witold Pilecki se je prostovoljno javil, da postane eden od taboriščnikov, z namenom, da bi svet opozoril na grozote, ki jih izvaja nemški okupator. Pilecki je preživel strahote Auschwitza in kmalu po koncu vojne je končal pisanje poročila, ki priča o zločinih v »taborišču smrti«. Kljub vsemu ga je komunistični režim po vojni obtožil veleizdaje, deležen je bil strahotnega mučenja.

Obsodbo na smrt s streljanjem so izvršili 25. 5. 1948. Poročilo Pileckega, ki ga je leta 1947 zaplenilo ministrstvo za javno varnost, ni bilo na voljo do leta 1990, vse informacije o Witoldu Pileckem pa so bile cenzurirane. Celotno besedilo poročila je bilo na Poljskem objavljeno šele leta 2000. Leta 2019 je o Pileckem izšla knjižna biografija, ki jo je napisal britanski novinar in pisec Jack Fairweather. Knjiga je prevedena v več kot 25 jezikov, tako da danes svet odkriva zgodbo Witolda Pileckega, ki so jo na eni strani železne zavese namenoma in iz ideoloških

prepričanj izbrisali, na drugi pa jo iz sramu in občutka krivde zmolčali. Knjiga je prevedena tudi v slovenščino (Prostovoljec, Cankarjeva založba, 2023, prevod Maja Novak) »Pred sojenjem, ki naj bi ga snemali in prenašali po radiu, so Witoldu dovolili, da se je umil in obril. Na okrožno vojaško sodišče na ulici Koszykowa je strogo zastražen prišel v črni obleki s kravato. Sodna dvorana je bila nabito polna. (...) Med odmorom so ženi Mariji in svakinji Eleonori dovolili, da sta za hip stopili k njemu. Eleonora ga je vprašala, ali mu lahko kako pomagata. 'V primerjavi s tem je bil Auschwitz otročarija,«" jima je dejal. 'Zelo utrujen sem. Samo hitrega zaključka si želim.' (...) V zgradbi je čakal eksekutor Piotr Śmietanski. Ob strani sta stala duhovnik in zdravnik v beli halji. Pileckemu so ukazali, naj stopi k zidu. Potem je Śmietanski dvignil pištolo in ga ustrelil v tilnik.«

[D]

• **Režija:** Krzysztof Łukaszewicz • **Žanr:** biografska vojna drama • **Produkcija:** Włodzimierz Niderhaus • **Scenarij:** Krzysztof Łukaszewicz • **Igrajo:** Przemysław Wyszyński, Paulina Chapko, Mariusz Jakus, Karol Wróblewski, Paweł Paprocki • **Projekcija:** Netflix • **Distribucija:** /